Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Liikenne- ja viestintävaliokunta
00102 EDUSKUNTA
LiV@eduskunta.fi

ASIA: U 76/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse markkinavakausvarannosta rakennusten ja tieliikenteen aloilla ja muilla aloilla

Ympäristöministeriön kirjallinen lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

ETS2-markkinavakausvarannolla pyritään lieventämään ETS2-järjestelmän käynnistämiseen liittyvää kysynnän ja tarjonnan välisen epätasapainon riskiä ja tekemään järjestelmästä vastustuskykyisempi markkinahäiriöille sekä näin välttämään kohtuuttomat hintavaikutukset. ETS2-markkinavakausvarannosta säädetään markkinavakausvarantopäätöksen ((EU) 2015/1814 1a artiklassa.

Komissio antoi 27.11.2025 ehdotuksen markkinavakausvarantopäätöksen muuttamisesta siltä osin kuin on kyse markkinavakausvarannosta rakennusten ja tieliikenteen aloilla ja muilla aloilla. ETS2-markkinavakausvarannolla pyritään edelleen lieventämään ETS2-järjestelmän käynnistämiseen liittyvää kysynnän ja tarjonnan välisen epätasapainon riskiä ja tekemään järjestelmästä vastustuskykyisempi markkinahäiriöille sekä näin välttämään kohtuuttomat hintavaikutukset. Muutokset eivät vaikuta markkinavakausvarannon yleiseen rakenteeseen.

Komissio ehdottaa kolmea keskeistä muutosta:

- ETS2-markkinavakausvarantoon luoduista 600 miljoonasta päästöoikeudesta käyttämättä jääneet päästöoikeudet jäävät voimaan vuoden 2030 jälkeen. Komission mukaan ehdotettu muutos auttaa lisäämään markkinoiden ennustettavuutta ja luottamusta rahoitusalan toimijoiden ja markkinatoimijoiden keskuudessa, mikä puolestaan parantaa hintavakautta ajan mittaan.

- Päästöoikeuksia siirretään markkinavakausvarannosta huutokaupattavaksi myös tilanteessa, jossa kierrossa olevien päästöoikeuksien kokonaismäärä on 210–260 miljoonaa päästöoikeutta. Komission mukaan ehdotetulla muutoksella päästöoikeuksia voitaisiin vapauttaa varannosta markkinoille aiempaa jaksottaisemmin ja tarkemmin mitoitettuna ja näin ehkäistä tarjonnan äkillisiä ja jyrkkiä vaihteluja markkinoilla sekä vähentää hintojen epävakautta.

- Lisätään markkinavakausvarannosta huutokaupattavaksi siirrettävien päästöoikeuksien määrää silloin, kun päästöoikeuden hinta ylittää 45 euroa päästökauppadirektiivin 30 h artiklan 2 kohdan mukaisesti. Komission mukaan mahdollisuus vapauttaa komission ehdottamalla tavalla päästöoikeuksia lisäisi kykyä reagoida perusteettomiin hintavaihteluihin ja lisäisi markkinoiden ennustettavuutta.

Komissio ei ole laatinut ehdotuksesta erillistä vaikutusarviota. Komission mukaan markkinavakausvarannosta liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien määrän lisääntyminen saattaa lisätä jäsenmaiden huutokauppatuloja. Komissio arvioi kuitenkin, että tämä vaikutus voi tasapainottua päästöoikeuksien mahdollisesti matalampien yksikköhintojen myötä, mikäli liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien määrän lisääntyminen alentaa hintoja. Toteutuva päästöoikeuden hinta vaikuttaa myös osaltaan päästökehitykseen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen. ETS2- päästöt kuuluvat kuitenkin vuoteen 2030 saakka taakanjakoasetuksen velvoitteiden piiriin.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ETS2-päästökauppajärjestelmän kautta tulevaa EU:n laajuista hintaohjausta tärkeänä keinona vähentää päästöjä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Samalla valtioneuvosto katsoo, että ETS2-päästökaupan käynnistyessä tulisi olla riittävät hintoja vakauttavat mekanismit tilanteeseen, jossa päästöoikeuden hinta kasvaisi merkittävästi odotettua suuremmaksi ilmastotavoitteita kuitenkaan vaarantamatta.

Valtioneuvosto voi tukea markkinavakausvarantopäätökseen tehtäviä muutoksia, jotka tukevat ETS2-päästökaupan sujuvaa käynnistymistä ensimmäisinä vuosina samalla varmistaen, että sen toiminta jatkuu tehokkaana.

Valtioneuvosto edellyttää, että jatkoneuvotteluissa on tarpeen vielä selventää komission ehdotuksen oikeudellisia kysymyksiä kuten suhdetta päästökauppadirektiiviin.